

Abstrakt

Cílem práce je pojednat obecně o různých formách důchodového zabezpečení a zároveň představit současný český důchodový systém a jeho reformy.

V obecné části je prezentována obvyklá klasifikace důchodových systémů podle základních charakteristických znaků a jsou zmíněny výhody a rizika jednotlivých řešení. Dále je popsána tzv. třípilířová struktura důchodových systémů, která je obvyklá ve většině evropských zemí.

Další části se věnují analýze současného českého důchodového systému.

Popis právní úpravy základního důchodového pojištění se zaměřuje na podmínky vzniku účasti na důchodovém pojištění, povinnost platit pojistné, podmínky vzniku nároku na starobní důchod, způsob stanovení jeho výše a valorizaci již přiznaných důchodů. Kapitola obsahuje též přehled nejdůležitějších parametrických změn, kterými systém základního důchodového pojištění průběžně prochází.

Pátá kapitola se věnuje malé důchodové reformě. Podrobně je analyzován náleží Ústavního soudu, který zrušil ustanovení o redukčních hranicích a požadoval posílení principu zásluhovosti v systému důchodového pojištění. Malá důchodová reforma spočívala v novém nastavení redukčních hranic navazujícím na výše uvedený náleží Ústavního soudu a dalších parametrických změnách základního důchodového systému.

Šestá kapitola se zabývá tzv. velkou důchodovou reformou, jejíž podstatou je zavedení dobrovolného kapitálového pilíře s možností vyvést do něj část povinného pojistného ze základního systému (opt-out). Kromě samotné právní úpravy kapitálového pilíře, představované zejména zákonem o důchodovém spoření, se kapitola zaměřuje také na průběh politické a odborné diskuse, která předcházela provedení důchodové reformy v dané podobě. Po krátké době existence druhého pilíře bylo rozhodnuto o jeho zrušení. V kapitole je popsáno legislativní řešení zrušení soukromých důchodových fondů včetně s tím spojených případných zásahů do ústavně zaručených práv dotčených subjektů.

Sedmá a osmá kapitola obsahují některé současné návrhy de lege ferenda ohledně dalšího vývoje důchodového systému. Několik návrhů parametrických úprav prezentovala Odborná důchodová komise. Jiný návrh, jehož podstatou je fundamentální důchodová reforma, vypracoval pro politické hnutí ANO prof. Vostatek.

Závěrečné dvě kapitoly se zabývají rozbořem právní úpravy současného III. pilíře důchodového systému. První z nich se věnuje již uzavřenému systému penzijního připojištění se státním příspěvkem a jeho povinné transformaci. Poslední kapitola se zabývá doplňkovým penzijním spořením zavedeným v rámci velké důchodové reformy, které přineslo některé změny oproti penzijnímu připojištění a fakticky ho nahradilo.